

Predatory Journals and Publishers

Yırtıcı Dergiler ve Yayıncılar

Ahmet Aslan^{1*}

1. Acta Medica Alanya Editörü

Geliş Tarihi: 04.11.2018 / Kabul Tarihi: 10.11.2018 / Yayınlanma Tarihi 13.11.2018

Akademik araştırmalarda ve yayıncılıkta bilimsel etik ilkeler son derece önemlidir. Daha önce tanımlanmış tıbbi yayın etiğine ilişkin kavramlara “predator dergiler, predator yayıncılar” gibi yeni kavramlar eklenmeye başlanmıştır [1,2]. Predatör dergiler ve yayıncılar; kar ve kazanç için okurlara ve yazarlara zarar verebilirler veya istismar edebilirler [3,4]. “Predator” genel olarak “yırtıcı, avcı, yağmacı, yanıltıcı” anlamında kullanılmaktadır. Bu makalede Türkçe kaynaklarda geçtiği şekilde [2] “yırtıcı” olarak kullanılacaktır. Yırtıcı dergilerde biyomedikal makaleler önemli bir yer tutmaya başlamıştır [1,5].

Yırtıcı dergiler ve yayıncıların güncel listesini yayınlayan bir akademik kütüphaneci olan Jeffrey Beall: Açık erişim ve Yazar öder modelini istismar eden dergilerin bilimsel yayıncılığa zarar verdiğini ve bilim insanlarını etik olmayan davranışlara teşvik ettiğini belirtmektedir [6,7]. “Beall’s List” olarak ünlene bir listeye potansiyel, mümkün ya da muhtemel yırtıcı dergileri ve yayıncıları açıklamıştır [8]. Ancak bu listenin kurumsal bir kimlikle yapılmaması ve yırtıcı dergilerin hızla artması nedeniyle güncelliğini koruyamaması, güvenilirliğinin tartışılmasına neden olmuştur. Ayrıca Ocak 2017 tarihinde bir neden belirtilmeden yayımdan kaldırmıştır [9]. Bu nedenlerle sadece bu ve benzeri listelere bağlı kalmak da doğru değildir. Yırtıcı yayıncılar, gerçek yayıncılara benzer web siteleri açarlar ve düşük kalitede, tartışmaya açık yazıları kabul ederler. Yaptıkları tüm bu işler şeffaflıktan yoksundur, bağımsız danışman ve

hakem değerlendirmeleri de yoktur. Yazıları genellikle kabul ettikten sonra, daha önce hiç bahsetmedikleri ya da herhangi bir yerde bildirmedikleri yüksek miktarlarda para isterler. Birçoğu adres olarak bilimsel gelişmiş ülkeleri belirtse de gerçekte Pakistan, Hindistan ve Nijerya gibi yerlerden yayımlanmaktadır [2]. Hindistan’da yırtıcı dergilerde yayınlanan makalelerin sayısı hala endişe verici derecede yüksektir [10].

Dergi isimlerinin “International, European, World, Global, American” gibi gösterişli eklerle oluşturulması, eskiden var olup şu an kapanmış olan dergilerden seçilebilmesi ya da çok bilinen bir derginin adına ufak eklemelerle yapılması başvurdukları diğer aldatmacalardır [7,8]. Aynı şekilde ISSN, e-ISSN veya etki faktörü gibi bilgiler internet sayfalarında bulunabilir. Yırtıcı dergilerin editörleri ve yayın kurulları genellikle konusunda uzman kişiler değildir, konusunda uzman kişilere benzer isimlerden olabilir ya da ilgili alanda duyulmuş araştırmacıların ismi ise habersiz olarak eklenmektedir [2]. Dahası söz konusu dergiler önemsiz, hiç duymadığınız indekslere giriyor olabilir ya da girmediği önemli indekslerin görsellerini internet sayfasında bulundurarak aldatıcı algı oluşturabilmektedir. Bilimsel dergilerin dizinlendiği indeksler iyi değerlendirilmesi gereken diğer bir noktadır. Bu konuda Asan’ın [.....] makalelerine göz atmak yararlı olacaktır.

Şahin ve ark. [2] yırtıcı dergiler ve yayıncılarla ilgili sıkıntı verici bazı durumları şöyle belirtmişlerdir: Birincisi makale yazmaya çalışan genç akademisyenler

*Sorumlu Yazar: Ahmet Aslan, Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Ortopedi ve Travmatoloji AD, Alanya, Türkiye. Tel: +905056462411 Fax: +90 242 510 61 39, e-mail: ahmet.aslan@alanya.edu.tr

hızlı yükselme heyecanıyla bu hususta etik sorunlar yaşayabilirler. İkincisi saygın akademik kişiler farkına varmadan veya haberi olmadan bu dergilerin editörler/yayın kurulu gibi alanlarında yer almasıdır. Üçüncüsü ise kıdemli akademisyenlerin atamalarla ilgili dosya değerlendirmesi yaparken başvuruların akademik özgeçmişlerini bu yönden de incelemesi gerekliliğidir.

Ülkemizde konuyla ilgili bir liste ve/veya düzenleme bildiğimiz kadarıyla bulunmamaktadır. TÜBA, TÜBİTAK ve YÖK gibi konuyla ilgili önemli kurumlarımızca bu konuda kurulacak bir komisyon aracılığıyla araştırmacıların yırtıcı dergiler hakkındaki farkındalıklarını artıran ve bunları kullanmaktan caydıran düzenlemeler yapılmalıdır. Acta Medica Alanya dergisi, gerekli yasal ve akademik prosedürleri tamamlayarak kurulmuş, bağımsız, önyargısız hakemlik sistemi kullanan, ulusal ve uluslararası saygın indekslere girmeyi hedefleyen bilimsel bir dergidir [13]. Yırtıcı dergiler ve yayıncılara karşı farkındalığı artırmayı desteklemektedir.

How to cite this article/Bu makaleye atf için:
 Aslan A. Predatory Journals and Publishers.
 Acta Med. Alanya 2018;2(3):136-137. [Turkish]
 DOI: 10.30565/medalanya.478311

KAYNAKLAR

1. Sharma H, Verma S. Predatory journals: The rise of worthless biomedical science. *J Postgrad Med* 2018;64(4):226-231.
2. Şahin MK, İğde FAA, Dikici MF. Predatör dergilere dikkat. *Türk Aile Hek Derg* 2017; 21 (3): 128-131.
3. Bartholomew RE. Science for sale: the rise of predatory journals. *J R Soc Med* 2014;107(10):384-5.
4. Svab I, Makivic I. Predators and hijackers in academic publishing. *Eur J Gen Pract* 2015;21(2):95-6.
5. Shen C, Bjork BC. 'Predatory' open access: a longitudinal study of article volumes and market characteristics. *BMC Med*. 2015;13:230.
6. Beall J. What I learned from predatory publishers. *Biochem Med (Zagreb)*. 2017;27(2):273-278.
7. Beall J. Predatory publishers are corrupting open access. *Nature* 2012 Sep 13;489(7415):179.
8. <https://beallslist.weebly.com> [Access: 23.12.2017, This is an archived version of the Beall's list]
9. Ray Hunziker R. Avoiding Predatory Publishers in the Post-Beall World: Tips for Writers and Editors. *AMWA Journal* 2017;32(3):113-115.
10. Priyadarshini S. India targets universities in predatory-journal crackdown. *Nature*. 2018 Aug;560(7720):537-538.
11. Asan A. [International Journal Indexes, Importance and Status of Turkey Journals: Part 1: Scientific Journal Indexes.] Turkish. *Acta Med. Alanya* 2017;1(1): 33-42.
12. Asan A. [International Journal Indexes, Importance and Status of Turkey Journals: Part 2: Situation of Turkey.] Turkish. *Acta Med. Alanya* 2017;1(1):43-54.
13. Pınarbaşı A. [Acta Medica Alanya: Alanya Medical Journal] *Acta Med. Alanya* 2017;1(3):1-2. Turkish. DOI: 10.30565/medalanya.366264